



Nr. 2 april 2002

Regeringskonferencen i Nice – den 7.–10. december 2000

Indhold:

1. Baggrund
2. Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende rettigheder
3. Mekanisme til overvågning af demokratiet i EU's medlemsstater
4. Europa-Parlamentet
5. Ændring af stemmewægte i Rådet
6. Øget antal flertalsafgørelser
7. Kommissionen
8. Domstolen
9. Tættere samarbejde
10. Den Europæiske Unions Tidende
11. Unionens fremtid og en ny regeringskonference i 2004



1. Baggrund

Den 7.–10. december 2000 mødtes stats- og regeringschefer fra de 15 EU-lande i Nice for at drøfte ændringer af EU's traktatgrundlag og for at vedtage et charter om fundamentale rettigheder for EU's borgere.

Optakten til topmødet i Nice blev indledt den 14. februar 2000 og regeringskonferencens indhold var gennemgående præget af den forestående udvidelse af EU. 13 lande er kandidater til optagelse i EU, og det har derfor været nødvendigt for de 15 nuværende EU-medlemmer at forholde sig til, hvordan et større EU skal fungere i praksis.

I modsætning til tidligere regeringskonferencer har denne konferencens indhold derfor ikke været domineret af drøftelser vedrørende omfanget af samarbejdet i EU, men der har i overvejende grad været fokus på, hvordan bestemmelserne om EU's institutioner skal udformes, for at EU kan fungere med et øget antal medlemsstater.

Resultatet af forhandlingerne blev politisk vedtagelse af tilføjelser og ændringer til det eksisterende traktatgrundlag i form af Nice-traktaten med tilhørende protokoller og erklæringer. De nye bestemmelser træder dog først i kraft, når traktaten er undertegnet (26. februar 2001) samt ratificeret af alle medlemsstater.

De 13 kandidatlande

Polen, Rumænien, Ungarn, Tjekkiske Rep., Bulgarien, Slovakiet, Litauen, Letland, Slovenien, Estland, Cypern, Malta og Tyrkiet (Det bemærkes, at Tyrkiet er anerkendt som kandidatland, men at der endnu ikke er indledt forhandlinger om medlemskab med Tyrkiet. Der er ikke taget højde for Tyrkiet som EU-medlem i Nice-traktatens bestemmelser om institutionernes sammensætning)

Nice-traktaten baner vej for udvidelsen og indeholder institutionelle ændringer, der er nødvendige for nye medlemstaters tiltrædelse. De nye landes tiltrædelse af EU er dog ikke direkte koblet op på forhandlingerne i Nice, men beror på individuelle tiltrædelsesforhandlinger med de enkelte lande, som skal opfylde en række politiske og økonomiske betingelser for medlemskab – de såkaldte Københavnskriterier, der blev fastsat på topmødet i København, juni 1993.

Faktabladet indeholder en kortfattet gennemgang af charteret om grundlæggende rettigheder samt udvalgte emner fra Nice-traktaten. Bilag 1 indeholder en oversigt over traktatens opbygning. Links til Nice-traktaten og en konsolideret udgave af traktatgrundlaget findes på www.eu-oplysningen.dk

2. Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder

Regeringscheferne lagde ud med at vedtage Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder den 7. december 2000. Charteret er en erklæring om de fundamentale rettigheder, som EU's borgere bør garanteres – eksempelvis ret til livet, ytrings- og informationsfrihed, ret til uddannelse, rimelige arbejdsforhold, god forvaltning m.m.

Charteret består af en indledning, hvori formålet med charteret skitseres, og derudover 7 kapitler, der omhandler henholdsvis værdighed, friheder, ligestilling, solidaritet, borgerne i Unionens medlemsstater, retfærdighed i retssystemet og almindelige bestemmelser.

Charteret har status som et politisk dokument, og er ikke juridisk bindende i den forstand, at borgerne i EU kan rejse krav eller anlægge retssager mod EU's institutioner eller medlemsstater på grundlag af charterets bestemmelser. Charteret vil dog eventuelt kunne benyttes som fortolkningsbidrag i retssager.

I erklæringen om Unionens fremtid, der er tilknyttet Nice-traktaten, lægges op til, at charterets status skal tages op til diskussion på regeringskonferencen i 2004. Der er dermed allerede taget hul på debatten om, hvorvidt charteret skal indskrives som en del af traktatgrundlaget og blive en juridisk forpligtende del af EU-retten.

Charteret er offentliggjort i EF-Tidende C 364 af 18/12-2000 s. 1, og tekst og links til sider om charteret kan findes på www.eu-oplysningen.dk/emner/konvent

Uddrag fra Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

Kapitel I

Værdighed

Artikel 1

Den menneskelige værdighed

Den menneskelige værdighed er ukrænkelig. Den skal respekteres og beskyttes.

Artikel 4

Forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf

Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

3. Mekanisme til overvågning af demokratiet i EU's medlemsstater

I henhold til art. 7, stk. 2 EU i den gældende traktat kan stats- og regeringscheferne fastslå, at en medlemsstat groft og vedvarende overtræder menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder og på denne baggrund suspendere visse af statens rettigheder i henhold til traktaten – herunder stemmerettighederne i Rådet.

Nice-traktaten supplerer art. 7 og etablerer en mekanisme til overvågning af demokratiet i EU's medlemsstater – en slags "demokratialarm". Herefter kan et kvalificeret flertal på 4/5 af medlemsstaterne med Europa-Parlamentets accept fastslå, at der er en klar fare for, at en medlemsstat groft krænker menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt rette "passende henstillinger" til medlemsstaten.

Konstatering og henstilling kan vedtages på baggrund af et begrundet forslag fra mindst en tredjedel af medlemstaterne, Europa-Parlamentet eller Kommissionen. Den pågældende medlemsstat skal have lejlighed til at udtale sig, inden det eventuelt fastslås, at der er tale om en krænkelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.

Rådet kan desuden anmode uafhængige eksperter om at aflægge rapport om situationen i staten, som er under mistanke.

Rådet har pligt til at følge op på situationen og regelmæssigt efterprøve, om de forhold, der udgør en krænkelse af menneske- og frihedsrettighederne, fortsat gælder i den pågældende stat.

Fakta

En tilføjelse til art. 46 EU sikrer, at den berørte medlemsstat kan anmode EF-Domstolen om at efterprøve, om procedurebestemmelserne i art. 7 er fulgt. Det er dog kun spørgsmålet om, hvorvidt procedurebetingelserne er fulgt, der kan prøves af domstolen og ikke selve spørgsmålet om, hvorvidt menneske- og frihedsrettighederne i den pågældende stat er krænket. Der kunne eventuelt være tale om en efterprøvelse af, om staten var hørt, før Rådet vedtog, at der var tale om en krænkelse.

4. Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet består af repræsentanter fra EU's medlemsstater udpeget ved direkte valg i de enkelte stater. Parlamentets væsentligste opgaver består groft skitseret i at deltage i lovgivningsprocessen i EU, at vedtage EU's budget og i at overvåge den udøvende magt i Unionen.



Europa-Parlaments bygning i Strasbourg.

Der er i dag 626 medlemmer af parlamentet, hvoraf 16 medlemmer er danske. I den nuværende formulering af traktaten er der sat et loft på 700 medlemmer af Parlamentet. Med Nice-traktaten hæves antallet af europaparlamentarikere til 732 og der justeres på antallet af parlamentarikere fra de enkelte lande for at give plads til medlemmer fra nye medlemslande.

Fra den 1. januar 2004 vil Danmark herefter have 13 medlemmer i Parlamentet ud af i alt 732 medlemmer, jf. art. 190, stk. 2 EF.

Tabel 1. Fordeling af pladser i Europa-Parlamentet

(De nuværende medlemslande er angivet med grønt)

Medlemmer af Europa-Parlamentet	Nuværende fordeling	Fra 1. januar 2004	Antal pladser afgivet
Tyskland	99	99	0
Storbritannien	87	72	15
Frankrig	87	72	15
Italien	87	72	15
Spanien	64	50	14
Polen	-	50	-
Rumænien	-	33	-
Nederlandene	31	25	6
Grækenland	25	22	3
Belgien	25	22	3
Portugal	25	22	3
Ungarn	-	20	-
Tjekkiske Rep.	-	20	-
Sverige	22	18	4
Bulgarien	-	17	-
Østrig	21	17	4
Slovakiet	-	13	-
Danmark	16	13	3
Finland	16	13	3
Irland	15	12	3
Litauen	-	12	-
Letland	-	8	-
Slovenien	-	7	-
Estland	-	6	-
Cypern	-	6	-
Luxembourg	06	6	0
Malta	-	5	-
I alt	626	732	91

Tilsammen vil de nuværende medlemslande fra den 1. januar 2004 være tildelt 535 pladser ud af de i alt 732 pladser.

Overgangsperiode for antallet af europaparlamentarikere

I Nice-traktaten er antallet af pladser i Parlamentet sat til 732, men i en overgangsperiode vil antallet af parlamentsmedlemmer kunne overstige dette tal.

Dette skyldes, at der ved fordelingen af pladserne, jf. art. 190, stk. 2 EF, er taget udgangspunkt i, at de 732 pladser i Parlamentet skal fordeles mellem 27 lande, hvilket vil være tilfældet, når alle 12 kandidatlande, der p.t. er indledt tiltrædelsesforhandlinger med, er blevet medlemmer af EU.

Det er dog usandsynligt, at alle de omtalte 12 kandidatlande er medlemmer af EU den 1. januar 2004, og der vil derfor være pladser i Parlamentet, som ikke er udnyttet, idet de er tildelt medlemsstater, som endnu ikke er medlemmer. De uudnyttede pladser skal derfor fordeles forholdsmæssigt mellem medlemslandene, og Rådet skal beslutte, hvilket antal medlemmer Parlamentet skal have efter denne forholdsmæssige fordeling. Tallet skal ligge så tæt på 732 som muligt.

Ved fordelingen af de uudnyttede pladser må ingen medlemsstat få flere medlemmer end efter den nuværende fordeling. Danmark vil fra den 1. januar 2004 være tildelt 13 pladser, og da der i dag er 16 danske medlemmer af Parlamentet, vil Danmark derfor højst kunne få tildelt 3 af de uudnyttede pladser. Tyskland og Luxembourg vil som de eneste lande ikke få del i de ekstra pladser, da Nice-traktaten ikke ændrer på antallet af medlemmer fra disse lande.

Medlemmer af Parlamentet vælges for perioden 2004-2009. Hvis et kandidatland tiltræder EU i denne periode, hvor de uudnyttede pladser fra 1. januar 2004 er fordelt mellem de øvrige medlemslande, skal det nye medlemsland for det første have tildelt det antal pladser, det er berettiget til efter fordelingsnøglen i art. 190 EF. Derudover skal der også i forhold til det nye medlemsland foretages en forholdsmæssig korrektion. Når de øvrige medlemslande har fået tildelt ekstra pladser, skal nye medlemslande også have forholdsmæssigt lige så mange ekstra pladser for at undgå diskrimination. Antallet af pladser i Parlamentet vil derfor i en overgangsperiode kunne overstige 732.



Europa-Parlamentets plenum-sal i Bruxelles.

5. Ændring af stemmewægte i Rådet

Rådet kan betegnes som EU's centrale besluttende myndighed. I langt de fleste af traktatgrundlagets hjemmelsbestemmelser er Rådet udpeget som den kompetente myndighed og Rådet udsteder, omend ikke de fleste, så de væsentligste af EU's retsakter - ofte i samarbejde med Europa-Parlamentet. Rådet består af repræsentanter fra medlemsstaternes regeringer og sammensætningen af ministre varierer alt efter karakteren af sagerne, der drøftes.

Udgangspunktet for afstemninger i Rådet er, at der kræves simpelt flertal blandt Rådets medlemmer til vedtagelse, og at de enkelte medlemsstater i den forbindelse er tildelt én stemme, jf. art 205 EF. Dette udgangspunkt er dog kun af teoretisk karakter, da næsten samtlige hjemmelsbestemmelser i traktatgrundlaget foreskriver, at vedtagelse af retsakter i Rådet kræver enten enstemmighed eller kvalificeret flertal. Simpelt flertal er dog tilstrækkeligt i spørgsmål, der overvejende er af proceduremæssig karakter.

Ved kvalificeret flertal er medlemslandene tillagt forskellige stemmewægte. Danmark har efter de nu gældende regler 3 stemmer i Rådet ud af i alt 87 stemmer. Kvalificeret flertal kræver 62 stemmer for.

Hvis forslaget er fremsat af Kommissionen er det nok, at der er 62 stemmer for uanset, hvor mange lande der har stemt for. I andre tilfælde skal der bag de 62 stemmer være mindst 10 lande, som stemmer for afgørelsen.

Det blokerende mindretal er 26 – hvilket vil sige, at der skal 26 stemmer til for at hindre en vedtagelse.

Nice-traktaten ændrer på afstemningsreglerne i Rådet. Fra den 1. januar 2005 ændres stemmevægtene i Rådet. De nuværende 15 medlemslande vil herefter tilsammen have i alt 237 stemmer, hvoraf Danmark vil have 7 stemmer, når der skal stemmes om afgørelser, hvis vedtagelse kræver kvalificeret flertal.

Som noget nyt kan en medlemsstat kræve, at det kontrolleres, at det kvalificerede flertal af stemmevægte omfatter mindst 62 % af Unionens samlede befolkning. Hvis det viser sig, at denne betingelse ikke er opfyldt vedtages den pågældende afgørelse ikke.



Rådsbygningen i Bruxelles – også kaldet Justus Lipsius.

Kvalificeret flertal, hvis ingen af kandidatlandene er blevet medlem af EU den 1. januar 2005.

Såfremt ingen af kandidatlandene er blevet medlem af EU den 1. januar 2005 vil de tre betingelser for kvalificeret flertal være:

1. Mindst 169 stemmer for, ud af i alt 237 stemmer
2. a. Et flertal af medlemslandene skal stemme for, når forslaget er fremsat af Kommissionen, eller
b. To tredjedele af medlemslandene skal stemme for, i alle andre tilfælde.
3. Det kvalificerede flertal skal omfatte mindst 62 % af Unionens befolkning

Kvalificeret flertal i et EU med 27 medlemmer.

Når EU består af 27 medlemmer vil de tre betingelser for kvalificeret flertal være:

1. Mindst 258 stemmer for, ud af i alt 345 stemmer
2. a. Et flertal af medlemslandene skal stemme for, når forslaget er fremsat af Kommissionen, eller
b. To tredjedele af medlemslandene skal stemme for, i alle andre tilfælde.
3. Det kvalificerede flertal skal omfatte mindst 62 % af Unionens befolkning

De nye stemmewægte i Rådet fremgår dels af art. 3, stk. 1 i Protokollen om udvidelse af Den Europæiske Union og i erklæringen vedrørende samme emne, og fordeler sig således:

Tabel 2. Stemmewægte i Rådet.

(De nuværende medlemsstater er angivet med grønt)

Medlemmer af Rådet	Antal stemmer indtil 1. januar 2005	Antal stemmer fra den 1. januar 2005 blandt nuværende medlemslande	Antal stemmer med 27 medlemmer	Befolkning i 1000 (procentdelen af EU's samlede befolkning er angivet i parentes)
Tyskland	10	29	29	82.038 (17,05)
Storbritannien	10	29	29	59.247 (12,31)
Frankrig	10	29	29	58.966 (12,25)
Italien	10	29	29	57.612 (11,97)
Spanien	8	27	27	39.394 (8,19)
Polen	-	-	27	38.667 (8,04)
Rumænien	-	-	14	22.489 (4,67)
Nederlandene	5	13	13	15.760 (3,28)
Grækenland	5	12	12	10.533 (2,19)
Tjekkiske Rep.	-	-	12	10.290 (2,14)
Belgien	5	12	12	10.213 (2,12)
Ungarn	-	-	12	10.092 (2,10)
Portugal	5	12	12	9.980 (2,07)
Sverige	4	10	10	8.854 (1,84)
Bulgarien	-	-	10	8.230 (1,71)
Østrig	4	10	10	8.082 (1,68)
Slovakiet	-	-	7	5.393 (1,12)
Danmark	3	7	7	5.313 (1,10)
Finland	3	7	7	5.160 (1,07)
Irland	3	7	7	3.744 (0,78)
Litauen	-	-	7	3.701 (0,77)
Letland	-	-	4	2.439 (0,51)
Slovenien	-	-	4	1.978 (0,41)
Estland	-	-	4	1.446 (0,30)
Cypern	-	-	4	752 (0,16)
Luxembourg	2	4	4	429 (0,09)
Malta	-	-	3	379 (0,08)
EU I alt	87	237	345	481.181
Kvalificeret flertal	62 (71,26%)	169	258 (74,78%)	

Ifølge erklæringen vedrørende tærsklen for kvalificeret flertal og stemmeantallet i det blokerende mindretal i en udvidet Union beregnes tærsklen for kvalificeret flertal efter antallet af medlemmer på ethvert givent tidspunkt, således at procentdelen stiger, indtil den når et maksimum på 73,4 %.

I de nu gældende regler udgør de 62 stemmer ud af 87 stemmer 71,26 %.

7

6. Øget antal flertalsafgørelser

Med Nice-traktaten overgår en række områder fra enstemmighed til kvalificeret flertal. Beslutninger vedrørende skattepolitikken og socialpolitikken kræver dog fortsat enstemmighed blandt Rådets medlemmer, hvilket betyder, at blot én medlemsstat kan blokere for vedtagelse af retsakter på disse områder. Nedenstående er en oversigt over de områder, hvor der med Nice-traktaten indføres kvalificeret flertal. Der er tale om ca. 30 områder.

Afgørelsen vedrører	Traktatbestemmelse
Udnævnelse af repræsentanter under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP)	Art. 23 EU
Indgåelse af internationale aftaler inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) samt politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager (enstemmighed opretholdes dog, når en aftale vedrører et område, hvor der kræves enstemmighed for vedtagelsen af interne regler.)	Art. 24 EU
Rådet kan vedtage tilskyndelseforanstaltninger til bekæmpelse af diskrimination uden at harmonisere medlemsstaternes regler	Art. 13, stk. 2 EF
Rådet kan vedtage bestemmelser, der fremmer unionsborgernes fri bevægelighed. Dette gælder dog ikke for bestemmelser vedrørende pas, identitetskort, opholdstilladelse, eller andre dokumenter sidestillet hermed, og heller ikke på bestemmelser vedrørende social sikring eller social beskyttelse.	Art. 18, stk. 2 EF
Med Nice-traktaten skal beslutninger på det civilretlige område, art. 65 EF, (dog ikke familieretlige aspekter) vedtages med kvalificeret flertal. Såfremt Rådet har vedtaget EU-rammebestemmelser på asyl- og flygtningeområdet, art. 63 EF, skal også afgørelser vedrørende asyl og flygtninge vedtages med kvalificeret flertal. Danmark har på dette område en særstilling. Danmark deltager ikke i selve vedtagelsen af foranstaltninger på området og er ikke bundet af de øvrige medlemsstaters vedtagelser.	Art. 67 EF
Finansiell støtte til en medlemsstat i tilfælde af alvorlige vanskeligheder som følge af usædvanlige begivenheder, som medlemsstaten ikke selv er herre over (f. eks. naturkatastrofer)	Art. 100, stk. 1 og art. 100, stk. 2 EF
Internationale afgørelser om valutakurser i valutakurspolitik (Danmark deltager ikke i samarbejdet)	Art. 111, stk. 4 EF
Øvrige foranstaltninger, der er nødvendige for at en hurtig indførsel af ecuen som valuta	Art. 123, stk. 4 EF
Handel med tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret indgår nu i handelspolitikken.	Art. 133 EF

Afgørelsen vedrører	Traktatbestemmelse
Rådet kan på disse områder vedtage foranstaltninger til fremme af samarbejdet mellem medlemsstaterne, men uden harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser (”den åbne Lissabon-metode”). De vedtagne bestemmelser må dog ikke berøre fastlæggelsen af de grundlæggende principper i de sociale sikringsordninger og ikke i væsentligt omfang berøre den økonomiske balance i ordninger for medlemsstaterne. Foranstaltningerne skal som hovedregel vedtages med kvalificeret flertal, dog ikke på følgende områder, som fortsat kræver enstemmighed: • Arbejdstagernes sociale sikring og sociale beskyttelse, • Beskyttelse af arbejdstagere ved ophævelse af en arbejdskontrakt, • Repræsentation af og kollektivt forsvar for arbejdstagerens og arbejdsgiverens interesser, herunder medbestemmelse, og • Beskæftigelsesvilkår for tredjelandsstatsborgere med lovligt ophold på Fællesskabets område.	Art. 137 EF
Foranstaltninger til støtte for medlemsstaternes aktioner på det industrielle område.	Art. 157, stk. 3 EF
Særlige aktioner ud over strukturfondene	Art. 159 EF
Regler for strukturfondene og samhørighedsfonden (betinget overgang fra 1. januar 2007)	Art. 161, stk. 1 EF
Samarbejde med tredjelande og oprettelse af decentrale organer	Art. 181a EF
Godkendelse af statuten for Europa-Parlamentets medlemmer (alle bestemmelser og betingelser i forbindelse med beskætningsordningen for medlemmer og tidligere medlemmer vedtages dog fortsat med enstemmighed)	Art. 190, stk. 5 EF
Vedtagelse af statut for politiske partier på europæisk plan	Art. 191 EF
Udnævnelse af Rådets generalsekretær og Rådets vicegeneralsekretær	Art. 207, stk. 2 EF
Formel godkendelse af medlemslandenes indstilling af medlemmer til Kommissionen og udnævnelse af Kommissionens formand	Art. 214 EF
Procesreglementet for Domstolen	Art. 223 EF, i dag art. 245, 3. led
Procesreglementet for Retten i Første Instans	Art. 224 EF, i dag art. 225, stk. 4
Formel godkendelse af medlemslandenes indstilling af medlemmer til Revisionsretten	Art. 247, stk. 3 EF
Godkendelse af Revisionsrettens forretningsorden	Art. 248, stk. 4 EF
Formel godkendelse af medlemslandenes indstilling af medlemmer til ØSU	Art. 259 EF
Formel godkendelse af medlemslandenes indstilling af medlemmer til Regionsudvalget	Art. 263 EF
Regnskabsregulativer (overgang i 2007)	Art. 279, stk. 1 EF

7. Kommissionen

Et af de centrale emner på regeringskonferencen var spørgsmålet om Kommissionens størrelse og sammensætning. Spørgsmålet var om Kommissionen også fremover skulle bestå af en kommissær fra hvert medlemsland, eller om der f.eks. skulle indføres en rotationsordning, hvor antallet af kommissærer var mindre end antallet af medlemslande og landene skiftedes til ikke at have en kommissær.

På nuværende tidspunkt består Kommissionen af 20 medlemmer med ansvar for hver deres område. Den danske kommissær, Poul Nielson, er kommissær for udvikling og humanitær bistand. Alle medlemsstater har én kommissær, idet de store lande Tyskland, Frankrig, England, Italien og Spanien dog har to kommissærer.

Kommissærerne fungerer ikke som repræsentanter for deres lande. Det er fastslået i art. 213 EF, at kommissærerne udfører deres hverv i fuldkommen uafhængighed og i Fællesskabets almene interesse, og at de ved udførelsen af deres pligter hverken må søge eller modtage instruktioner fra nogen regering, hvilket medlemsstaternes regeringer har forpligtet sig til at respektere.

Selvom kommissærerne i henhold til traktatens bestemmelser skal handle i Fællesskabets almene interesse, anser de fleste medlemslande det for væsentligt at have et medlem af Kommissionen. Kommissionen har hjemmel til selv at udstede retsakter – dels i traktatgrundlaget og dels i henhold til bemyndigelser i retsakter udstedt af Rådet. Selvom det formelt er Rådet, der træffer beslutning, er Kommissionens indflydelse på lovgivningsprocessen betydelig, da Kommissionen som hovedregel har monopol på initiativretten, hvilket betyder, at der skal ligge et forslag til lovgivning fremsat af Kommissionen, før Rådet kan træffe en afgørelse.

Med Nice-traktaten afgiver de nuværende store lande hver en af deres to kommissærposter fra den 1. januar 2005. I henhold til art. 4, stk. 1 i Protokollen om udvidelsen af Den Europæiske Union, skal Kommissionen omfatte en statsborger fra hver medlemsstat, og antallet af medlemmer af Kommissionen kan ændres af Rådet med enstemmighed.

I henhold til art. 4, stk. 2 bestemmes, at når Unionen omfatter 27 medlemsstater, skal traktaten ændres, således at antallet af medlemmer af Kommissionen er lavere end antallet af medlemsstater. Kommissionens medlemmer vælges på grundlag af en ordning med ligelig rotation, hvis nærmere detaljer vedtages af Rådet med enstemmighed. Antallet af medlemmer af Kommissionen fastsættes af Rådet med enstemmighed.

For så vidt angår Kommissionens organisation, så styrkes Kommissionens formand væsentligt med Nice-traktatens ændring af art. 217 EF. Kommissionens formand træffer herefter selv afgørelse om Kommissionens interne organisation og fordelingen af ansvarsområderne mellem kommissærerne. Formanden kan udnævne næstformænd blandt Kommissionens medlemmer og kan med de øvrige kommissærers godkendelse anmode en kommissær om at træde tilbage.

8. Domstolen og Retten i Første Instans

Ifølge art. 220 EF skal Domstolen værne om lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktatgrundlaget. Rådet og Kommissionen har kompetence til at udstede regler, der forpligter medlemsstaternes borgere, og der er derfor i Fællesskabet etableret en domstol med kompetence til at dømme i sager om klager over medlemsstaterne og de lovgivende institutioner i EU. For at aflaste Domstolen er der i henhold til art. 225 EF oprettet yderligere en domstol, som tager sig af bestemte sagstyper – Retten i Første Instans.

For at lette sagsbehandlingen ved Domstolen og Retten i Første Instans og for at tilpasse disse institutioner til udvidelsen beskæftiger Nice-traktaten sig indgående med organisationen af Domstolen og Retten i Første Instans.

I henhold til de nu gældende regler består Domstolen af 15 dommere, hvilket i praksis er lig med en dommer fra hvert medlemsland (Den danske dommer ved Domstolen er Claus Gulmann, mens Bo Vesterdorf er dommer ved Retten i Første Instans). Med Nice-traktaten ændres art. 221 EF, således, at Domstolen fremover består af en dommer fra hver medlemsstat.



Domstolsbygningen i Luxembourg.

Af andre overordnede ændringer vedrørende Domstolens organisation kan nævnes, at Retten i Første Instans får tillagt kompetence til at afgøre flere sager. I Nice blev der vedtaget en statut for Domstolen, der foreligger som protokol til traktaten. Statutten er en detaljeret gennemgang af betingelserne for Domstolens virke, bestemmelser om udnævnelse af dommere, betingelser for anlæggelse af sager for Domstolen m.v.

9. Tættere samarbejde

Traktatgrundlagets bestemmelser om tættere samarbejde giver mulighed for at nogle medlemsstater indenfor EU's institutionelle rammer kan udbygge samarbejdet på nærmere afgrænsede områder uden de øvrige medlemsstaters deltagelse. Muligheden for tættere samarbejde blev indført allerede med Amsterdam-traktaten, men procedurerne for iværksættelse af et tættere samarbejde er dog endnu ikke blevet anvendt.

I henhold til de nu gældende bestemmelser kan et flertal af medlemslandene iværksætte et tættere samarbejde. Med Nice-traktaten indføres et krav om, at minimum 8 lande skal deltage i samarbejdet, hvilket også er et flertal ud af de nuværende 15 medlemslande. Den væsentligste ændring indebærer, at et medlemsland ikke længere kan nedlægge veto mod, at minimum 8 lande ønsker at indgå et tættere samarbejde på områder udenfor den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Endvidere er der i begrænset omfang indført mulighed for et forstærket samarbejde vedrørende fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Forstærket samarbejde indenfor dette område kan kun iværksættes for at gennemføre en fælles aktion eller fælles holdning, men kan ikke etableres på områder, hvor det medfører militære konsekvenser eller vedrører forsvaret. Muligheden for at nedlægge vetoret mod det forstærkede samarbejde bevares på dette område.

10. Den Europæiske Unions Tidende

EU's retsakter, henstillinger og forslag til retsakter skal offentliggøres i den publikation, der hedder De Europæiske Fællesskabers Tidende (EF-T). Med Nice-traktaten ændrer De Europæiske Fællesskabers Tidende navn til Den Europæiske Unions Tidende.

11. Unionens fremtid og ny regeringskonference i 2004

I tilknytning til Nice-traktaten er der vedtaget en erklæring om Unionens fremtid. I erklæringen konstateres det, at Nice-traktaten baner vej for udvidelsen og at den indeholder de institutionelle ændringer, der er nødvendige for nye medlemsstaters tiltrædelse.

I erklæringen opfordres til, at der i forlængelse af Niceforhandlingerne iværksættes en bred og dybtgående debat om EU's fremtid, hvor flest mulige parter inddrages. På baggrund af debatten skal der aflægges rapport til mødet i Det Europæiske Råd i juni 2001 i Göteborg, hvorefter Det Europæiske Råd i Laeken/Bruxelles i december 2001 vil vedtage en erklæring med emner og initiativer til diskussion af Unionens fremtid.

For at fortsætte diskussionen om Unionens fremtid blev det besluttet, at der skal indkaldes til en ny regeringskonference i 2004. Udover de spørgsmål, som debatten giver anledning til, anføres det i erklæringen, at følgende spørgsmål bør tages op på regeringskonferencen i 2004:

- Kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne
- Status for EU's charter om grundlæggende rettigheder
- Forenkling af traktaterne med henblik på at gøre dem lettere forståelige
- De nationale parlamenteres rolle i den europæiske struktur

Ovenstående er en forholdsvis kortfattet gennemgang af udvalgte emner af Nice-traktaten. Nicetraktaten indebærer øvrige ændringer af traktatgrundlaget, men emnerne er valgt ud fra, hvad der skønnes at være af størst almen interesse.

I bilag 1 findes en oversigt over hvilke af bestemmelserne i EU- og EF-traktaterne, som Nice-traktaten ændrer.

Bilag 1 Nice-traktaten

Nice-traktaten er tilpasninger af traktaten om Den Europæiske Union og traktaterne om oprettelse af De Europæiske Fællesskaber i form af egentlig traktattekst med dertil hørende protokoller og erklæringer. Traktatteksten og protokollerne er juridisk bindende tekst, mens erklæringer alene er politisk bindende dokumenter.

I forhold til de emner, der er gennemgået i faktabladet, skal især Protokollen om udvidelsen af Den Europæiske Union (bilag I til Nicetraktaten), Erklæringen vedrørende udvidelsen af Den Europæiske Union (bilag II til Nicetraktaten) samt erklæringen vedrørende Unionens fremtid (bilag IV til Nicetraktaten) fremhæves. Protokollen og erklæringerne indeholder de ændringer af traktatgrundlaget i forhold til EU's institutioner, der er nødvendige for udvidelsen. Bestemmelserne vedrørende de nuværende medlemsstater er optaget i protokollen, mens bestemmelserne vedrørende kandidatlandene er indeholdt i erklæringen om udvidelsen.

Nice-traktaten ændrer følgende bestemmelser i EU- og EF-traktaterne:

- artiklerne 7,17, 23, 24, 25, 27a-e, 29, 31, 40, 40a-b, 43, 43a-b, 44, 44a, 45 og 46 EU
- artiklerne 11, 11a, 13, 18, 67, 100, 111, stk. 4, 123, stk. 4, 133, 137, 144, 157,159, stk. 3, 161, 175, stk. 2, 181 A, 189, stk. 2, 190, 191, 205, 207, stk. 2, 210, 213, 214, 215, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 225a, 229a, 230, 245, 247, 248, 254, 257, 258, 259, stk.1, 263, 266, stk. 3, 279, 290, 300, stk. 2 og stk. 6, 309 EF

Nedenstående tabel viser de artikler i Traktaten om Den Europæiske Union og traktaterne om Det Europæiske Fællesskab, som Nice-traktaten ændrer på. Der er knyttet bemærkninger til de enkelte artikler. Bemærkningerne er ikke udtømmende, men har til formål at give et overblik over, hvilke forhold ændringerne vedrører.

I EU-Oplysningens kodificerede udgave af traktatgrundlaget er ændringerne, som følge af Nice-traktaten fremhævet med fed.

Artikel	Bemærkninger – Ikke Udtømmende !
Art. 7 EU	Grundlæggende rettigheder, etableringen af en mekanisme til overvågning af demokratiet i EU's medlemsstater.
Art. 17 EU	Sikkerhed og forsvar – Den Vesteuropæiske Union (WEU) har ved Marseille-erklæringen den 17. november 2000 reduceret det meste af sin kompetence på forsvarsområdet, og derfor udgår alle de formuleringer i traktaten, der henviser til WEU og samarbejdet med EU.
Art. 23 EU	Udpegelse af de særlige FUSP-repræsentanter sker fremover med kvalificeret flertal.
Art. 24 EU	Indgåelse af internationale aftaler på de FUSP/RIA-områder, hvor der kræves kvalificeret flertal for vedtagelsen af interne afgørelser eller foranstaltninger.
Art. 25 EU	Den politiske og sikkerhedspolitiske komité skrives ind i traktaten. Komitéen varetager under Rådets ansvar den politiske kontrol med og den strategiske ledelse af krisestyringsoperationer.
Art. 29 og 31 EU	Oprettelse af Den Europæiske Enhed for Retligt Samarbejde – Eurojust. Eurojust består af nationale offentlige anklagere og polititjenestemænd, der udstationeres af hver enkelt medlemsstat. Eurojust skal lette koordineringen mellem medlemsstaternes myndigheder og støtte efterforskningen specielt i sager vedrørende grov grænseoverskridende organiseret kriminalitet
Art. 46 EU	EF-Domstolen kan efterprøve, om procedurebestemmelserne i art. 7 EU er overholdt (overvågning af demokratiet)
Art. 27a-e, 40, 40a-b, 43, 43a-b, 44, 44a og 45 EU samt 11 og 11a EF	Tættere samarbejde.
Art. 13 EF	Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage tilskyndelsesforanstaltninger til bekæmpelse af diskrimination uden at harmonisere medlemsstaternes regler.
Art. 18 EF	Bestemmelsen skal gøre det lettere for unionsborgerne at udnytte deres ret til fri bevægelighed indenfor medlemsstaternes område. Selvom traktaten ikke indeholder den fornødne hjemmel, kan Rådet med kvalificeret flertal vedtage bestemmelser, der fremmer unionsborgernes fri bevægelighed. Dette gælder dog ikke for bestemmelser vedrørende pas, identitetskort, opholdstilladelse, eller andre dokumenter sidestillet hermed, og heller ikke på bestemmelser vedrørende social sikring eller social beskyttelse.

Art. 67 EF	Næsten alle beslutninger på dette område træffes i den gældende traktat med enstemmighed. Med Nice-traktaten skal beslutninger på det civilretlige område, art. 65 EF, (dog ikke familieretlige aspekter) vedtages med kvalificeret flertal. Såfremt Rådet har vedtaget EU-rammebestemmelser på asyl- og flygtningeområdet, art. 63 EF, skal også afgørelser vedrørende asyl og flygtninge vedtages med kvalificeret flertal. Danmark har på dette område en særstilling. Danmark deltager ikke i selve vedtagelsen af foranstaltninger på området og er ikke bundet af de øvrige medlemsstaters vedtagelser.
Art. 100 EF	Afgørelser om finansiel støtte til en medlemsstat i tilfælde af vanskeligheder eller alvorlig risiko for store vanskeligheder vedtages med kvalificeret flertal.
Art. 111, stk. 4 EF	Fællesskabets repræsentation i international sammenhæng for så vidt angår ØMU'en. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.
Art. 123, stk. 4 EF	Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal blandt medlemsstaterne uden dispensation på forslag af Kommissionen, og efter høring af ECB om de andre foranstaltninger, som er nødvendige for en hurtig indførelse af eu'en som disse medlemsstaters fælles valuta.
Art. 133 EF	Handel med tjenesteydelser og handelsrelaterede aspekter af intellektuel ejendomsret indgår nu i handelspolitikken. Derudover er det overordnede sigte med bestemmelsen, at fastslå, at de aftaler, der forhandles, er i overensstemmelse med Fællesskabets politikker og interne regler. Dette betyder bl.a., at aftaler om handel med kulturelle og audiovisuelle tjenesteydelser, tjenesteydelser i forbindelse med uddannelse, sociale tjenesteydelser og tjenesteydelser inden for menneskers sundhed er delt kompetence mellem Fællesskabet og medlemsstaterne.
Art. 137 EF	Bestemmelsen omhandler samarbejdsområder og procedurer vedrørende foranstaltninger på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område. Samarbejdsområderne opregnes, og Rådet kan på disse områder vedtage foranstaltninger til fremme af samarbejdet mellem medlemsstaterne, men uden harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser ("den åbne Lissabon-metode"). De vedtagne bestemmelser må dog ikke berøre fastlæggelsen af de grundlæggende principper i de sociale sikringsordninger og ikke i væsentligt omfang berøre den økonomiske balance i ordninger for medlemsstaterne. Foranstaltningerne skal som hovedregel vedtages med kvalificeret flertal, dog ikke på følgende områder, som fortsat kræver enstemmighed: • Arbejdstagernes sociale sikring og sociale beskyttelse, • Beskyttelse af arbejdstagere ved ophævelse af en arbejdskontrakt, • Repræsentation af og kollektivt forsvar for arbejdstagerens og arbejdsgiverens interesser, herunder medbestemmelse, og • Beskæftigelsesvilkår for tredjelandsstatsborgere med lovligt ophold på Fællesskabets område.
Art. 144 EF	Rådet skal efter høring af Europa-Parlamentet nedsætte et rådgivende udvalg, der skal fremme samarbejdet om social beskyttelse mellem medlemsstaterne og Kommissionen.
Art. 157 EF	Foranstaltninger til støtte for medlemsstaternes indsats på det industrielle område - Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.
Art. 159, stk. 3 EF	Særlige aktioner med henblik på økonomisk og social samhørighed ud over strukturfondene – Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.
Art. 161 EF	Fra den 1. januar 2007 overgår afgørelser vedrørende strukturfondene til kvalificeret flertal efter samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Det er dog en betingelse, at budgettet for 2007-2013 og den dertil knyttede aftale mellem EU's institutioner er vedtaget på dette tidspunkt – i modsat fald afventer overgangen til kvalificeret flertal datoen for vedtagelsen heraf.
Art. 175, stk. 2 EF	Vedrørende miljøbestemmelser – beslutninger træffes fortsat med enstemmighed. Bestemmelsens indhold er præciseret. Tilknyttet en erklæring om, at Unionen fremover skal spille en ledende rolle indenfor miljøbeskyttelsen på globalt plan, og at bæredygtig udvikling skal fremmes.
Art. 181a EF	Det økonomiske, finansielle og tekniske samarbejde med tredjelande styrkes. Samarbejdet skal bidrage til den generelle målsætning om udvikling og befæstelse af demokratiet og retsstaten samt til målsætningen om respekt for menneskerettighederne. De nødvendige foranstaltninger vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.
Art. 189, stk. 2 EF	Antallet af medlemmer af Europa-Parlamentet må ikke overstige 732 (dette kan dog være tilfældet i en overgangsperiode ved nye medlemsstaters tiltrædelse)

Art. 190, stk. 2 og stk. 5 EF	Stk. 2 indeholder bestemmelser vedrørende Europa-Parlamentets medlemmer. I henhold til stk. 5 skal Europa-Parlamentets statut, som Parlamentet selv fastsætter, fremover godkendes af Rådet med kvalificeret flertal. Alle bestemmelser og betingelser i forbindelse med beskatningsordningen for medlemmer og tidligere medlemmer af parlamentet vedtages dog fortsat med enstemmighed.
Art. 191 EF	Rådet kan med kvalificeret flertal fastsætte statuten for politiske partier på europæisk plan – navnlig reglerne for deres finansiering. I en tilhørende erklæring slås det fast, at finansieringen af politiske partier på europæisk plan over Fællesskabets budget ikke kan anvendes til direkte eller indirekte finansiering af politiske partier på nationalt plan.
Art. 205 EF	Bestemmelser vedrørende stemmевægtningen i Rådet
Art. 207, stk. 2 EF	Ved udnævnelse af Rådets generalsekretær og vicegeneralsekretær træffer Rådet afgørelse med kvalificeret flertal
Art. 210 EF	Rådet fastsætter herefter også lønninger, godtgørelser og pensioner for medlemmerne af og for justitssekretæren ved Retten i Første Instans
Art. 213 EF	Bestemmelser vedrørende Kommissionen
Art. 214, 215, 217 og 219 EF	Rådet, forsamlet på stats- og regeringschefniveau indstiller med kvalificeret flertal den person, der foreslås som formand for Kommissionen. Listen over de øvrige medlemmer af Kommissionen vedtages med kvalificeret flertal af Rådet og efter fælles overenskomst med den indstillede formand. Listen udarbejdes efter indstilling fra hver enkelt medlemsstat. Den indstillede formand og de indstillede medlemmer af Kommissionen skal som kollegium godkendes ved en afstemning i Europa-Parlamentet. Efter Parlamentets godkendelse udnævner Rådet med kvalificeret flertal Kommissionens formand og øvrige medlemmer. Artikel 217 EF indebærer en styrkelse af Kommissionens formand, der nu selv træffer afgørelse om Kommissionens interne organisation og fordele Kommissionens ansvarsområder og porteføljerne mellem kommissærerne og udøver tilsyn med de enkelte kommissærer. Formanden kan endvidere, med de øvrige kommissærers samtykke, udnævne næstformænd blandt Kommissionens medlemmer og anmode en kommissær om at træde tilbage.
Art. 220, 221, 222, 223, 224, 225, 225a, 229a, 230, 245 EF	Bestemmelserne omhandler organisationen af EF-Domstolen og Retten i Første Instans. Efter art. 221 består Domstolen af en dommer fra hver medlemsstat, og der åbnes mulighed for, at Domstolen kan opdeles i udvidede afdelinger. Domstolen bistås af otte generaladvokater, der upartisk og uafhængigt, offentligt fremsætter begrundede forslag til afgørelser af sager, som i henhold til statuten kræver generaladvokatens medvirken. Tidligere skulle generaladvokaten medvirke i samtlige af Domstolens sager. Efter art. 229a kan Rådet med enstemmighed vedtage bestemmelser, der tillægger EF-Domstolen kompetence til at afgøre tvister om fællesskabsretlige industrielle ejendomsrettigheder.
Art. 247 og 248 EF	Bestemmelserne vedrører Revisionsretten, der herefter består af en statsborger fra hver medlemsstat.
Art. 254 EF	De Europæiske Fællesskabers Tidende ændrer navn til Den Europæiske Unions Tidende.
Art. 257, 258 259, stk. 1	Bestemmelserne vedrører Det Økonomiske og Sociale Udvalg. Antallet af medlemmer må ikke overstige 350. Danmark har 9 medlemmer af ØSU, og Nice-traktaten ændrer ikke på antallet af medlemmer for de nuværende 15 medlemslande.
Art. 263 EF	Antallet af medlemmer i Regionsudvalget må ikke overstige 350. Danmark har 9 medlemmer. Nice-traktaten ændrer ikke på antallet af medlemmer for de nuværende 15 medlemslande.
Art. 266, stk. 3 EF	Vedrørende procedure for ændring af Den Europæiske Investerings Bank's vedtægter.
Art. 279 EF	Regnskabsregulativer for fastlæggelse af reglerne for finansinspektørernes, de anvisningsberettigedes og regnskabsførernes ansvar.
Art. 290 EF	Vedrørende Domstolens sprogordning.
Art. 300, stk. 2 EF	Fastlæggelse af Fællesskabets holdning i et organ, der er nedsat i henhold til en aftale med tredjelande, og som skal vedtage beslutninger, der har retsvirkninger.
Art. 300, stk. 6 EF	Europa-Parlamentets mulighed for at indhente udtalelse fra Domstolen om en påtænkt aftales forenelighed med traktatens bestemmelser.
Art. 309 EF	Konsekvensrettelser p.g.a. ændring af art. 7 EU

Protokoller

- Protokol vedrørende artikel **67 EF** (afgørelse med kvalificeret flertal fra 1. maj 2004)
- **Protokol om udvidelsen af Den Europæiske Union (bilag I)**
- Protokol vedrørende **Domstolens statut** (bilag V)
- (+ udkast til overgangsbestemmelse og afsluttende bestemmelse, der skal tilføjes i Nice-traktaten)
- Protokollen om **privilegier og immuniteter** (bilag VI)
- Udkast til protokol om de **finansielle konsekvenser af udløbet af EKSF-traktaten** og oprettelsen og forvaltningen af Kul- og Stålforskningsfonden.

Erklæringer

- Erklæring om den europæiske **sikkerheds- og forsvarspolitik** knyttet til regeringskonferencens slutakt
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **31, stk. 2 EU** (vedr. Eurojust)
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **10 EF** (loyalt samarbejde, interinstitutionelle aftaler)
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **21, stk. 3 EF** (Svar indenfor en rimelig frist)
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **67 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **100 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **111 EF**
- Erklæring til konferencens slutakt ad artikel 10 i statuttten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **137 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **175 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **181 A EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **191 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **225 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **225, stk. 2 og 3 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **225, stk. 2 og 3 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **225, stk. 2 EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **225a EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad artikel **229a EF**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad **Revisionsretten**
- Erklæring vedrørende artikel 10 i statuttten for **Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank**
- **Erklæring til optagelse i konferencens slutakt vedrørende udvidelsen af den Europæiske Union (bilag II)**
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt vedrørende **tærsklen for kvalificeret flertal og stemmeantallet** i det blokerende mindretal i en udvidet Union (bilag III)
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt vedrørende **stedet for Det Europæiske Råds møder** (bilag III)
- Erklæring om Unionens fremtid til optagelse i konferencens slutakt (bilag IV)
- Erklæring til optagelse i konferencens slutakt ad **EKSF-protokollens artikel 2**
- Ensidig erklæring fra Luxembourg (forpligter sig til ikke at gøre krav på hjemstedet for appelkamrene vedr. varemærker og design, der er placeret i Alicante)
- Erklæring fra Grækenland, Spanien og Portugal ad art. **161 EF**
- Erklæring fra Danmark, Tyskland, Nederlandene og Østrig ad art. **161 EF**